

13. DOMEIN: GEBRUIK EN DISTRIBUTIE VAN GENEESMIDDELEN

Het domein "gebruik en distributie van geneesmiddelen" omvat indicatoren in deeldomeinen met specifieke aandacht voor de voorschriften en het formularium, voor cytostatica, voor sedativa en analgetica en voor medicatieveiligheid. Twee deeldomeinen omvatten indicatoren die specifiek het gebruik van medicatie en de opvolging van medicatiegebruik op bepaalde afdelingen, namelijk de G-dienst en de E-dienst, in kaart brengen.

Inhoud "domein: gebruik en distributie van geneesmiddelen"

13.1. Deeldomein: Voorschriften en formularium

- 13.1.1. Indicator: Onvolledige voorschriftlijnen
- 13.1.2. Indicator: Afwijking t.o.v. het formularium
- 13.1.3. Indicator: Aantal keren dat een apotheker een afwijking t.o.v. het formularium toestaat

13.2. Deeldomein: Cytostatica

- 13.2.1. Indicator: Voorschriftfouten bij cytostatica
- 13.2.2. Indicator: Bereidingsfouten bij cytostatica
- 13.2.3. Indicator: Extravasaties bij toediening van cytostatica

13.3. Deeldomein: Sedativa en analgetica

- 13.3.1. Indicator: Complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures

13.4. Deeldomein: Medicatieveiligheid

- 13.4.1. Indicator: Spontane meldingen van medicatiefouten via een rapporteringssysteem voor incidentenmeldingen
- 13.4.2. Indicator: Patiënten van wie de thuismedicatie > 24 u na opname in het ziekenhuis niet gekend is
- 15.3.1 Indicator: Fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel*
- 15.3.2 Indicator: Fouten bij de distributie van een geneesmiddel*
- 15.3.3 Indicator: Fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel*
- 15.3.4 Indicator: Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel*

13.5. Deeldomein: Gebruik van medicatie en opvolging van medicatiegebruik op een G-dienst

- 13.5.1. Indicator: Aantal geneesmiddelen per patiënt op een G-dienst
- 13.5.2. Indicator: Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgen
- 13.5.3. Indicator: Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgen
- 13.5.4. Indicator: Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 5 geneesmiddelen krijgen
- 13.5.5. Indicator: Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen
- 13.5.6. Indicator: Patiënten op een G-dienst die hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgen
- 13.5.7. Indicator: Patiënten op een G-dienst die neuroleptica/antipsychotica krijgen
- 13.5.8. Indicator: Patiënten op een G-dienst die antibiotica krijgen
- 13.5.9. Indicator: Patiënten op een G-dienst die laxativa krijgen
- 13.5.10. Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie voor het voorschrijven van elk geneesmiddel omschreven staat in het patiëntendossier

- 13.5.11. Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum
- 13.5.12. Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor
- 13.5.13. Indicator: Onvolledige medicatieschema's op een G-dienst

13.6. Deeldomein: Gebruik van medicatie en opvolging van medicatiegebruik op een E-dienst

- 13.6.1. Indicator: Patiënten op een E-dienst die antibiotica krijgen
- 13.6.2. Indicator: Voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst
- 13.6.3. Indicator: Bereidingsfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst
- 13.6.4. Indicator: Fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddelen op een E-dienst
- 13.6.5. Indicator: Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel op een E-dienst
- 13.6.6. Indicator: Aantal keer dat de berekening door de verpleging van bereidingen voor IV-toedieningen aan patiënten op een E-dienst neergeschreven staat
- 13.6.7. Indicator: Aantal keer dat een klaargezet geneesmiddel niet meer indentificeerbaar is op het moment van toediening aan patiënten op een E-dienst
- 13.6.8. Indicator: Onvolledige medicatieschema's op een E-dienst

13.1. Deeldomein: Voorschriften en formularium

13.1.1. Indicator: Onvolledige voorschriftlijnen

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van onvolledige voorschriftlijnen voor geneesmiddelen in het ziekenhuis.

Formule

$$\frac{\text{Aantal onvolledige voorschriftlijnen, tijdens de registratieweek}}{\text{Totaal aantal voorschriftlijnen, tijdens de registratieweek}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- volledige voorschriftlijnen
- voorschriftlijnen voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

Voor de **noemer**

- voorschriftlijnen voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

13.1.2. Indicator: Afwijking t.o.v. het formularium

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van voorschriftlijnen voor geneesmiddelen die niet zijn opgenomen in het formularium van het ziekenhuis.

Formule

$$\frac{\text{Aantal voorschriftlijnen voor geneesmiddelen behorende tot een groep die in het formularium zijn opgenomen, met een afwijking t.o.v. het formularium, tijdens de registratieweek}}{\text{Totaal aantal voorschriftlijnen voor geneesmiddelen behorende tot een groep die in het formularium zijn opgenomen, tijdens de registratieweek}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- voorschriftlijnen zonder afwijking t.o.v. het formularium
- voorschriftlijnen voor geneesmiddelen die behoren tot een groep waarvoor geen formularium in het ziekenhuis bestaat
- voorschriftlijnen voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

Voor de **noemer**

- voorschriftlijnen voor geneesmiddelen die behoren tot een groep waarvoor geen formularium in het ziekenhuis bestaat
- voorschriftlijnen voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

13.1.3. Indicator: Aantal keren dat een apotheker een afwijking t.o.v. het formularium toestaat

Deze indicator geeft informatie over de frequentie waarmee de ziekenhuisapotheker een afwijking t.o.v. het formularium toestaat.

Formule

$$\frac{\text{Aantal keren dat een apotheker een afwijking t.o.v. het formularium toestaat, tijdens de registratieweek}}{\text{Totaal aantal voorschriftlijnen met een afwijking t.o.v. het formularium, tijdens de registratieweek}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- Afwijkingen t.o.v. het formularium voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

Voor de **noemer**

- voorschriftlijnen zonder afwijking t.o.v. het formularium
- voorschriftlijnen voor geneesmiddelen die behoren tot een groep waarvoor geen formularium in het ziekenhuis bestaat
- voorschriftlijnen voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

13.2. Deeldomein: Cytostatica

13.2.1. Indicator: Voorschriftfouten bij cytostatica

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van fouten in voorschriftlijnen van cytostatica, zowel voor perorale als voor intraveneuze toediening.

Formule

$$\frac{\begin{array}{l} \text{Aantal voorschriftfouten bij cytostatica} \\ \text{voor opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling,} \\ \text{tijdens de registratieweek} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Totaal aantal voorschriftlijnen van cytostatica} \\ \text{voor opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling,} \\ \text{tijdens de registratieweek} \end{array}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- voorschriftfouten bij randmedicatie van cytostatica

Voor de **noemer**

- voorschriftlijnen bij randmedicatie van cytostatica

13.2.2. Indicator: Bereidingsfouten bij cytostatica

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van fouten in de bereiding van cytostatica voor intraveneuze toediening.

Formule

$$\frac{\begin{array}{l} \text{Aantal bereidingsfouten bij cytostatica} \\ \text{voor opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Totaal aantal bereidingen van cytostatica} \\ \text{voor opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling} \end{array}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten in de bereiding van cytostatica voor perorale toediening

Voor de **noemer**

- bereidingen van cytostatica voor perorale toediening

13.2.3. Indicator: Extravasaties bij toediening van cytostatica

Deze indicator geeft informatie over de frequentie waarmee cytostatica door lek of perforatie naast het bloedvat terecht komen.

Formule

$$\frac{\text{Aantal extravasaties bij toediening van cytostatica} \\ \text{bij opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling}}{\text{Totaal aantal toedieningen van cytostatica} \\ \text{bij opgenomen patiënten en patiënten in dagbehandeling}} * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- /

Voor de **noemer**

- perorale toedieningen van cytostatica

13.3. Deeldomein: Sedativa en analgetica

13.3.1. Indicator: Complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van ongewenste effecten bij het gebruik van sedativa en analgetica die werden toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures, meer bepaald bij diagnostische endoscopische exploraties en invasieve cardiovasculaire procedures.

Formule

*Aantal complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica
toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures*

** 100*

*Aantal keer dat sedativa en analgetica worden toegediend
door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- complicaties bij niet-invasieve diagnostische procedures
- complicaties bij andere procedures dan diagnostische endoscopische exploraties of invasieve cardiovasculaire procedures
- complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door anesthesisten
- complicaties bij invasieve diagnostische procedures bij patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

Voor de **noemer**

- sedativa en analgetica toegediend bij niet-invasieve diagnostische procedures
- sedativa en analgetica toegediend bij andere procedures dan diagnostische endoscopische exploraties of invasieve cardiovasculaire procedures
- sedativa en analgetica toegediend door anesthesisten
- sedativa en analgetica toegediend bij invasieve diagnostische procedures bij patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst

13.4. Deeldomein: Medicatieveiligheid

13.4.1. Indicator: Spontane meldingen van medicatiefouten via een rapporteringssysteem voor incidentenmeldingen

Formule

Aantal spontane meldingen van medicatiefouten via een rapporteringssysteem voor incidentenmeldingen

Aantal opgenomen patiënten voor wie medicatie werd afgeleverd door de apotheek

* 100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- spontane meldingen van medicatiefouten die niet schriftelijk of elektronisch gerapporteerd worden
- spontane meldingen van andere fouten dan medicatiefouten
- spontane meldingen van medicatiefouten bij patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- spontane meldingen van medicatiefouten bij patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten voor wie geen medicatie werd afgeleverd door de apotheek
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.4.2. Indicator: Patiënten van wie de thuismedicatie > 24 u na opname in het ziekenhuis niet gekend is

Formule

Aantal opgenomen patiënten van wie de thuismedicatie > 24 u na opname in het ziekenhuis niet gekend is, op de dag van de telling

Aantal opgenomen patiënten, op de dag van de telling

* 100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten van wie de thuismedicatie ≤ 24 u na opname wel gekend is
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

15.3.1 Indicator: Fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel

Formule

Aantal fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel, op de dag van de telling

Aantal opgenomen patiënten dat geneesmiddelen krijgt, op de dag van de telling

*100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij de distributie van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het toedienen van een geneesmiddel
- fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

15.3.2 Indicator: Fouten bij de distributie van een geneesmiddel

Formule

*Aantal fouten bij de distributie van een geneesmiddel,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten dat geneesmiddelen krijgt,
op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij het voorschrijven van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het toedienen van een geneesmiddel
- fouten bij de distributie van een geneesmiddel voor patiënten die zijn opgenomen op een A – of K-dienst
- fouten bij de distributie van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

15.3.3 Indicator: Fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel

Formule

*Aantal fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten dat geneesmiddelen krijgt,
op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij het voorschrijven van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij de distributie van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het toedienen van een geneesmiddel
- fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

15.3.4 Indicator: Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel

Formule

*Aantal fouten bij het toedienen van een geneesmiddel,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten dat wie geneesmiddelen krijgt,
op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij het voorschrijven van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij de distributie van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel
- fouten bij het toedienen van een geneesmiddel voor patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- fouten bij het toedienen van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die zijn opgenomen op een A- of K-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5. Deeldomein: Gebruik van medicatie en opvolging van medicatiegebruik op een G-dienst

13.5.1. Indicator: Aantal geneesmiddelen per patiënt op een G-dienst

Deze indicator geeft informatie over het aantal geneesmiddelen met een verschillende samenstelling aan actieve bestanddelen dat een patiënt tijdens de registratieweek krijgt op een G-dienst.

Formule

$$\frac{\text{Som van het aantal verschillende geneesmiddelen per opgenomen patiënt opgenomen op een G-dienst, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten opgenomen op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- geneesmiddelen van patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- geneesmiddelen van patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.2. Indicator: Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgen

Deze indicator geeft informatie over het aantal psychotrope geneesmiddelen met een verschillende samenstelling aan actieve bestanddelen dat een patiënt tijdens de registratieweek krijgt op een G-dienst.

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat } \geq 2 \text{ verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgt, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten die < 2 psychotrope geneesmiddelen per week krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.3. Indicator: Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgen

Deze indicator geeft informatie over het aantal cardiovasculaire geneesmiddelen met een verschillende samenstelling aan actieve bestanddelen dat een patiënt tijdens de registratieweek krijgt op een G-dienst.

Formule

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgt, tijdens de registratieweek

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek

** 100*

Exclusiecriteria

Voor de teller

- patiënten die < 2 cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de noemer

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.4. Indicator: Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 5 geneesmiddelen krijgen

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van polyfarmacie op een G-dienst uitgedrukt in het aantal patiënten dat tijdens de registratieweek dagelijks minimum 5 geneesmiddelen krijgt.

Formule

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat dagelijks ≥ 5 geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek

** 100*

Exclusiecriteria

Voor de teller

- patiënten die minstens 1 dag < 5 geneesmiddelen krijgen
- patiënten die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de noemer

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.5. Indicator: Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van polyfarmacie op een G-dienst uitgedrukt in het aantal patiënten dat tijdens de registratieweek dagelijks minimum 9 geneesmiddelen krijgt.

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat dagelijks } \geq 9 \text{ geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de teller

- patiënten die minstens 1 dag < 9 geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de noemer

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.6. Indicator: Patiënten op een G-dienst die hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgen

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgt, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de teller

- patiënten die geen hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de noemer

- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.7. Indicator: Patiënten op een G-dienst die neuroleptica/antipsychotica krijgen

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat neuroleptica/antipsychotica krijgt, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de teller

- patiënten die geen neuroleptica/antipsychotica krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.8. Indicator: Patiënten op een G-dienst die antibiotica krijgen

Formule

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat antibiotica krijgt,
tijdens de registratieweek*

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst, tijdens de registratieweek

* 100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten die geen antibiotica krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.9. Indicator: Patiënten op een G-dienst die laxativa krijgen

Formule

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat laxativa krijgt,
tijdens de registratieweek*

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst, tijdens de registratieweek

* 100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten die geen laxativa krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.10. Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie voor het voorschrijven van elk geneesmiddel omschreven staat in het patiëntendossier

Formule

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie van elk voorgeschreven
geneesmiddel omschreven staat in het patiëntendossier,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt,
op de dag van de telling*

* 100

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten bij wie de indicatie van een voorgeschreven geneesmiddel niet omschreven staat in het patiëntendossier
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.11. **Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum**

Formule

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat wordt ontslagen
en bij wie tijdens de opname een behandeling met een diureticum werd opgestart
én bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten
tijdens de opname wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten
of die hiervoor bij ontslag een voorschrift krijgen*

*Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat wordt ontslagen
en bij wie tijdens de opname een behandeling met een diureticum werd opgestart*

** 100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten niet wordt bepaald
- patiënten bij wie > 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum, de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald
- patiënten bij wie de behandeling met een diureticum reeds werd opgestart vóór de opname
- patiënten die geen diureticum krijgen
- patiënten opgenomen op een G-dienst die niet worden ontslagen
- patiënten die overlijden
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten bij wie de behandeling met een diureticum reeds werd opgestart vóór de opname
- patiënten die geen diureticum krijgen
- patiënten opgenomen op een G-dienst die niet worden ontslagen
- patiënten die overlijden
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.12. Indicator: Patiënten op een G-dienst bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor

Formule

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat wordt ontslagen en bij wie tijdens de opname een behandeling met een ACE-inhibitor werd opgestart én bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed tijdens de opname wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten of die hiervoor bij ontslag een voorschrift krijgen

** 100*

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat wordt ontslagen en bij wie tijdens de opname een behandeling met een ACE-inhibitor werd opgestart

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed niet wordt bepaald
- patiënten bij wie > 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor, de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald
- patiënten bij wie de behandeling met een ACE-inhibitor reeds werd opgestart vóór de opname
- patiënten die geen ACE-inhibitor krijgen
- patiënten opgenomen op een G-dienst die niet worden ontslagen
- patiënten die overlijden
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten bij wie de behandeling met een ACE-inhibitor reeds werd opgestart vóór de opname
- patiënten die geen ACE-inhibitor krijgen
- patiënten opgenomen op een G-dienst die niet ontslagen worden
- patiënten die overlijden
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.5.13. Indicator: Onvolledige medicatieschema's op een G-dienst

Formule

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt met een onvolledig medicatieschema, tijdens de registratieweek

** 100*

Aantal opgenomen patiënten op een G-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten met een volledig medicatieschema
- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een G-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6. Deeldomein: Gebruik van medicatie en opvolging van medicatie op een E-dienst

13.6.1. Indicator: Patiënten op een E-dienst die antibiotica krijgen

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst dat antibiotica krijgt}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten die geen antibiotica krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6.2. Indicator: Voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van fouten in voorschriftlijnen van cytostatica voor patiënten op een E-dienst, zowel voor perorale en als voor intraveneuze toediening.

Formule

$$\frac{\text{Aantal voorschriftfouten bij cytostatica voorgeschreven voor opgenomen patiënten op een E-dienst en kinderen in dagbehandeling, tijdens de registratieweek}}{\text{Totaal aantal voorschriftlijnen van cytostatica voor opgenomen patiënten op een E-dienst en kinderen in dagbehandeling, tijdens de registratieweek}} \quad * 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- voorschriftfouten bij randmedicatie van cytostatica
- voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten die zijn opgenomen op een dienst met kenletter verschillend van E

Voor de **noemer**

- voorschriftlijnen bij randmedicatie van cytostatica
- voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten die zijn opgenomen op een dienst met kenletter verschillend van E

13.6.3. Indicator: Bereidingsfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst

Deze indicator geeft informatie over het voorkomen van fouten in de bereiding van cytostatica voor patiënten op een E-dienst, voor intraveneuze toediening.

Formule

*Aantal bereidingsfouten bij cytostatica voorgeschreven voor
opgenomen patiënten op een E-dienst en kinderen in dagbehandeling*

*Totaal aantal bereidingen van cytostatica voor
opgenomen patiënten op een E-dienst en kinderen in dagbehandeling*

** 100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten in de bereiding van cytostatica voor perorale toediening
- fouten in de bereiding van cytostatica voor patiënten die zijn opgenomen op een dienst met kenletter verschillend van E

Voor de **noemer**

- bereidingen van cytostatica voor perorale toediening
- bereidingen van cytostatica voor patiënten die zijn opgenomen op een dienst met kenletter verschillend van E

13.6.4. Indicator: Fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddel op een E-dienst

Formule

*Aantal fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddel op een E-dienst,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst dat geneesmiddelen krijgt,
op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij het voorschrijven van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij de distributie van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het toedienen van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het klaarzetten van een geneesmiddel op een dienst verschillend van een E-dienst
- fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6.5. Indicator: Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel op een E-dienst

Formule

*Aantal fouten bij het toedienen van een geneesmiddel op een E-dienst,
op de dag van de telling*

*Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst
dat geneesmiddelen krijgt op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- fouten die optreden bij de distributie van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het klaarzetten van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het voorschrijven van een geneesmiddel
- fouten die optreden bij het toedienen van een geneesmiddel op een dienst verschillend van een E-dienst
- fouten bij het toedienen van een geneesmiddel voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6.6. Indicator: Aantal keer dat de berekening door de verpleging van bereidingen voor IV-toedieningen aan patiënten op een E-dienst neergeschreven staat

Formule

*Aantal keer dat de berekening door de verpleging
van de bereidingen voor IV-toedieningen aan opgenomen patiënten op een E-dienst
neergeschreven staat, op de dag van de telling*

*Aantal bereidingen door de verpleging voor IV-toedieningen
aan opgenomen patiënten op een E-dienst, op de dag van de telling*

**100*

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- berekeningen van bereidingen in de apotheek voor IV-toedieningen
- berekeningen van andere bereidingen dan IV-toedieningen
- berekeningen van bereidingen van IV-toedieningen voor patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- berekeningen van bereidingen van IV-toedieningen voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- bereidingen in de apotheek voor IV-toedieningen
- andere bereidingen dan voor IV-toedieningen
- bereidingen voor patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- bereidingen voor IV-toedieningen voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6.7. Indicator: Aantal keer dat een klaargezet geneesmiddel niet meer identificeerbaar is op het moment van toediening aan patiënten op een E-dienst

Formule

$$\frac{\text{Aantal keer dat een klaargezet geneesmiddel niet meer identificeerbaar is op het moment van toediening aan opgenomen patiënten op een E-dienst, op de dag van de telling}}{\text{Aantal klaargezette geneesmiddelen voor opgenomen patiënten op een E-dienst, op de dag van de telling}} \times 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- klaargezette geneesmiddelen die identificeerbaar zijn op het moment van de toediening
- klaargezette geneesmiddelen voor patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- klaargezette geneesmiddelen voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- klaargezette geneesmiddelen voor patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- klaargezette geneesmiddelen voor patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

13.6.8. Indicator: Onvolledige medicatieschema's op een E-dienst

Formule

$$\frac{\text{Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst dat geneesmiddelen krijgt met een onvolledig medicatieschema, tijdens de registratieweek}}{\text{Aantal opgenomen patiënten op een E-dienst dat geneesmiddelen krijgt, tijdens de registratieweek}} \times 100$$

Exclusiecriteria

Voor de **teller**

- patiënten met een volledig medicatieschema
- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Voor de **noemer**

- patiënten die geen geneesmiddelen krijgen
- patiënten die niet zijn opgenomen op een E-dienst
- patiënten voor wie niet minstens één verpleegdag wordt aangerekend

Registratie- en implementatieregels "domein: gebruik en distributie van geneesmiddelen"

- Een gebeurtenis wordt geteld in de maand waarin ze voorkomt.
- In dit domein worden diensten met kenletter A en K uitgesloten.

Voor de indicatoren van domein 13 "Gebruik en distributie van geneesmiddelen" wordt op drie verschillende manieren gemeten:

1 Continue meting

De volgende indicatoren worden continu – wanneer een gebeurtenis zich voordoet – geregistreerd. Telkens wordt op het einde van de maand een totaal berekend van de respectieve teller- en noemergegevens.

- indicator 13.2.2. "Bereidingsfouten bij cytostatica"
- indicator 13.2.3. "Extravasaties bij toediening van cytostatica"
- indicator 13.3.1. "Complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures"
- indicator 13.4.1. "Spontane meldingen van medicatiefouten via een rapporteringssysteem voor incidentenmeldingen"
- indicator 13.4.3. "Patiënten met bijwerkingen ten gevolge van medicatie-inname"
- indicator 13.5.11. "Patiënten op een G-dienst bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum"
- indicator 13.5.12 "Patiënten bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor"
- indicator 13.6.3. "Bereidingsfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst"

2 Meting tijdens de 20ste van de maand

Voor onderstaande indicatoren wordt geregistreerd aan de hand van prevalentietellingen op de 20ste dag van iedere maand, tijdens de ochtendshift. Wanneer de 20ste dag in het weekend valt of een feestdag is, wordt geteld op de eerstvolgende dag na het weekend of de feestdag.

- indicator 13.4.2. "Patiënten van wie de thuismedicatie 24 u na opname in het ziekenhuis niet gekend is"
- indicator 13.5.10. "Patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie voor het voorschrijven van elk geneesmiddel duidelijk omschreven staat in het patiëntendossier"
- indicator 13.6.4. "Fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddel op een E-dienst"
- indicator 13.6.5. "Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel op een E-dienst"
- indicator 13.6.6. "Aantal keer dat de berekening door de verpleging van bereidingen voor IV-toedieningen aan patiënten op een E-dienst in het patiëntendossier geschreven staat"
- indicator 13.6.7. "Aantal keer dat een klaargezet geneesmiddel niet meer identificeerbaar is op het moment van toediening aan patiënten op een E-dienst" *
- indicator 15.3.1. "Fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel"
- indicator 15.3.2. "Fouten bij de distributie van een geneesmiddel"
- indicator 15.3.3. "Fouten bij het klaarzetten van een geneesmiddel"
- indicator 15.3.4. "Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel"

* Voor deze indicator wordt eenmaal gemeten op de registratiedag. De telling hoeft niet noodzakelijk te gebeuren tijdens de ochtendshift, maar mag ook op een ander tijdstip gebeuren.

3 Meting tijdens de registratieweek

Voor onderstaande indicatoren wordt één week per maand geregistreerd tijdens de registratieweek. Deze registratieweek begint op de tweede maandag van de maand, maar verschuift naar de derde week indien er een feestdag in de registratieweek valt. Indien er zowel in de tweede als in de derde week een feestdag valt, verschuift de registratieweek naar de vierde week van de maand.

- indicator 13.1.1. "Onvolledige voorschriftlijnen"
- indicator 13.1.2. "Afwijking t.o.v. het formularium"
- indicator 13.1.3. "Aantal keren dat een apotheker een afwijking tov het formularium toestaat"
- indicator 13.2.1. "Voorschriftfouten bij cytostatica"

- indicator 13.5.1. "Aantal geneesmiddelen per patiënt op een G-dienst"
 - indicator 13.5.2. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgen"
 - indicator 13.5.3. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week nemen"
 - indicator 13.5.4. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 5 en < 9 geneesmiddelen krijgen"
 - indicator 13.5.5. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen"
 - indicator 13.5.6. "Patiënten op een G-dienst die hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgen"
 - indicator 13.5.7. "Patiënten op een G-dienst die neuroleptica/antipsychotica krijgen"
 - indicator 13.5.8. "Patiënten op een G-dienst die antibiotica krijgen"
 - indicator 13.5.9. "Patiënten op een G-dienst die laxativa krijgen"
 - indicator 13.5.13. "Onvolledige medicatieschema's op een G-dienst"
 - indicator 13.6.1. "Patiënten op een E-dienst die antibiotica krijgen"
 - indicator 13.6.2. "Voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst"
 - indicator 13.6.8. "Onvolledige medicatieschema's op een E-dienst"
-
- Voor het deeldomein 13.2. "Cytostatica" worden zowel cytostatica voor perorale als voor intraveneuze toediening meegeteld, tenzij anders bepaald in de omschrijving en respectieve exclusiecriteria.
 - Voor het deeldomein 13.2. worden zowel opgenomen patiënten als patiënten in dagbehandeling meegeteld.
 - Voor de indicator 13.2.1. "Voorschriftfouten bij cytostatica" worden enkel voorschriftfouten voor geneesmiddelen meegeteld die voldoen aan de definitie van cytostatica. Voorschriftfouten bij randmedicatie van cytostatica worden niet meegeteld.
 - Voor indicator 13.2.2 "Bereidingsfouten bij cytostatica" wordt de controle op bereidingsfouten op de verpleegafdeling gedaan.
-
- Voor indicator 13.3.1. "Complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door niet-anesthesisten bij invasieve diagnostische procedures" worden enkel die complicaties meegeteld die voldoen aan de definitie en die genoteerd werden in het patiëntendossier.
 - Voor indicator 15.3.3 "Fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel" dienen de klaargezette geneesmiddelen gecontroleerd te worden door een persoon verschillend van de persoon die de geneesmiddelen heeft klaargezet.
 - Indien een patiënt nuchter moet blijven en er daardoor geen geneesmiddelen toegediend mogen worden, wordt dit niet beschouwd als een fout bij het toedienen van een geneesmiddel en telt dit niet mee voor de teller van indicator 15.3.4. "Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel".
-
- Voor de indicatoren van deeldomein 13.5. "Gebruik van medicatie en opvolging van medicatiegebruik op een G-dienst" worden alle patiënten meegeteld die tijdens de registratiweek zijn opgenomen op een G-dienst, ongeacht het aantal dagen van de registratiweek dat ze op de G-dienst verblijven. Zodra er voor een patiënt minstens 1 verpleegdag wordt aangerekend op een G-dienst tijdens de registratiweek, wordt deze patiënt meegeteld als een patiënt opgenomen op een G-dienst tijdens de registratiweek.
 - Voor indicator 13.5.1. "Aantal geneesmiddelen per patiënt op een G-dienst", indicator 13.5.2. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgen" en indicator 13.5.3. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgen" worden geneesmiddelen als verschillende geneesmiddelen geteld indien ze een verschillende samenstelling aan actieve bestanddelen hebben. Geneesmiddelen kunnen bijgevolg wel een verschillende merknaam hebben of een verschillende dosis, maar uit dezelfde actieve bestanddelen zijn samengesteld. In dat geval worden de geneesmiddelen niet als verschillende geneesmiddelen beschouwd.
 - Voor indicator 13.5.4. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 5 geneesmiddelen krijgen" en indicator 13.5.5. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen" worden alle geneesmiddelen geteld ongeacht

de samenstelling aan actieve bestanddelen, de dosis of de toedieningswijze. Zo wordt bijvoorbeeld elke aparte tablet die een patiënt krijgt als een apart geneesmiddel geteld. Als een patiënt op een dag vier tabletten van een bepaald antibioticum krijgt, wordt dat als vier geneesmiddelen geteld voor deze twee indicatoren.

- Producten voor wondverzorging, enterale en parenterale vocht- en voedseltoediening, vezels en voedingssupplementen worden in de indicatoren van deeldomein 13.5. "Gebruik van medicatie en opvolging van medicatiegebruik op een G-dienst" en deeldomein 13.6 "Gebruik van medicatie en opvolging van medicatie op een E-dienst" niet meegeteld.
- Zalven, crèmes en lotions met een therapeutisch actief bestanddeel worden als geneesmiddelen meegeteld indien ze vermeld staan in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie) bij de middelen voor uitwendig gebruik.
- Voor indicator 13.5.10. "Patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie voor het voorschrijven van elk geneesmiddel omschreven staat in het patiëntendossier" geldt dat ook voor medicatie die reeds thuis werd genomen en nu terug wordt voorgeschreven, de indicatie in het patiëntendossier vermeld dient te worden. Voor elk voorgeschreven geneesmiddel dient m.a.w. de indicatie voor het voorschrijven van dit geneesmiddel te worden vermeld in het patiëntendossier.
- Indicator 13.5.11. "Patiënten op een G-dienst bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum" en indicator 13.5.12. "Patiënten op een G-dienst bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor" dienen bij ontslag gemeten te worden.
- Voor indicatoren 13.6.2 "Voorschriftfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst" en 13.6.3 "Bereidingsfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst" worden zowel patiënten opgenomen op een E-dienst als kinderen in dagbehandeling meegeteld.
- Voor indicator 13.6.3 "Bereidingsfouten bij cytostatica voor patiënten op een E-dienst" wordt de controle op bereidingsfouten op de verpleegafdeling gedaan.
- Voor onderstaande indicatoren kunnen geen kwartaalratio's berekend worden omdat in dat geval het dubbel tellen van patiënten niet kan worden uitgesloten.
 - indicator 13.4.2. "Patiënten van wie de thuismedicatie 24 u na opname in het ziekenhuis niet gekend is"
 - indicator 13.4.3. "Patiënten met bijwerkingen ten gevolge van medicatie-inname"
 - indicator 13.5.2. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende psychotrope geneesmiddelen per week krijgen"
 - indicator 13.5.3. "Patiënten op een G-dienst die ≥ 2 verschillende cardiovasculaire geneesmiddelen per week krijgen"
 - indicator 13.5.4. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 5 geneesmiddelen krijgen"
 - indicator 13.5.5. "Patiënten op een G-dienst die dagelijks ≥ 9 geneesmiddelen krijgen"
 - indicator 13.5.6. "Patiënten op een G-dienst die hypnotica, sedativa en/of anxiolytica krijgen"
 - indicator 13.5.7. "Patiënten op een G-dienst die neuroleptica/antipsychotica krijgen"
 - indicator 13.5.8. "Patiënten op een G-dienst die antibiotica krijgen"
 - indicator 13.5.9. "Patiënten op een G-dienst die laxativa krijgen"
 - indicator 13.5.10. "Patiënten op een G-dienst bij wie de indicatie voor het voorschrijven van elk geneesmiddel omschreven staat in het patiëntendossier"
 - indicator 13.5.11. "Patiënten op een G-dienst bij wie de concentratie van plasma-elektrolyten wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een diureticum"
 - indicator 13.5.12. "Patiënten op een G-dienst bij wie de nierfunctie en het kaliumgehalte in het bloed wordt bepaald ≤ 7 dagen na het opstarten van de toediening van een ACE-inhibitor"
 - indicator 13.6.1. "Patiënten op een E-dienst die antibiotica krijgen"
 - indicator 13.6.8. "Onvolledige medicatieschema's op een E-dienst"

Verklarende woordenlijst "domein: gebruik en distributie van geneesmiddelen"

- **Afwijking t.o.v. het formularium:** een voorschrift kan enkel afwijken t.o.v. het formularium als het voorgeschreven geneesmiddel behoort tot een groep van geneesmiddelen die in het formularium zijn opgenomen.
- **Analgetica:** geneesmiddelen behorend tot de "narcotische analgetica" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Antibiotica:** geneesmiddelen behorend tot de klasse van de "antibacteriële middelen" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **ATC J01:** De antimicrobiële middelen voor systemisch gebruik volgens de Anatomical Therapeutic Chemical Classification (ATC).
- **ACE-inhibitoren:** geneesmiddelen behorend tot de "ACE-inhibitoren" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Bereidingsfout van cytostatica:** een bereiding die fout op de verpleegafdeling toekomt. Mogelijke fouten zijn:
 - een verkeerd geneesmiddel
 - een verkeerde dosis
 - een verkeerd volume
 - een verkeerd oplosmiddel
 - een ontijdige of te snelle bereiding
 - een foute bewaring in de apotheek (bvb. verkeerde temperatuur, blootstelling aan licht)
 - de bereiding werd gemaakt voor een verkeerde patiënt
- **Bijwerking:** een onbedoeld en/of ongunstig effect ten gevolge van een geneesmiddel dat genoteerd wordt in het patiëntendossier.
- **Cardiovasculair geneesmiddel:** geneesmiddel behorend tot de groep van geneesmiddelen met werking op het "cardiovasculair stelsel" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica:** verwickelingen, ongewenst effecten bij het gebruik van sedativa en analgetica, vermeld in het patiëntendossier, meer bepaald:
 - milde zuurstofdesaturatie: SaO_2 tussen 90% en 94% tijdens de toestand van "sedatie en analgesie"
 - ernstige zuurstofdesaturatie: SaO_2 minder dan 90% tijdens de toestand van "sedatie en analgesie"
 - luchtwegobstructie
 - systolische bloeddrukval met meer dan 20% t.o.v. de systolische bloeddruk vóór de toediening van de sedativa en/of analgetica
 - bewustzijnsverlies
 - verwijzing naar anesthesiastaf, aspiratie en toediening van antidota (o.a. naloxone of flumazenil) wijzen ook op complicaties bij het gebruik van sedativa en analgetica toegediend door niet-anesthesiastaf.
- **Cytostatica:** geneesmiddelen behorend tot de klasse van de "antitumorale middelen" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie). Randmedicatie van cytostatica wordt niet tot de cytostatica gerekend
- **Dagbehandeling:** een behandeling in het ziekenhuis waarbij de patiënt op dezelfde dag wordt opgenomen en ontslagen, zonder overnachting.
- **Diuretica:** geneesmiddelen behorend tot de "diuretica" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Extravasatie:** elk incident of elke gebeurtenis waarbij het cytostaticum door lek of perforatie terecht komt naast het bloedvat langswaar het wordt toegediend.
- **Hypnotica, sedativa en/of anxiolytica:** geneesmiddelen behorend tot de klasse van de "hypnotica, sedativa en anxiolytica" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Identificeerbaar geneesmiddel:** een klaargezet geneesmiddel waarbij op het moment van de toediening de volgende elementen duidelijk zijn:

- identificatie van de patiënt: het geheel van gegevens dat in het ziekenhuis de betrokken patiënt ondubbelzinnig identificeert
- naam van het geneesmiddel
- dosis
- **Indicatie:** de klinische reden voor het voorschrijven van een geneesmiddel
- **Invasieve diagnostische procedure:** als invasieve diagnostische procedures worden beschouwd: endoscopische procedures en procedures met behulp van instrumenten waarbij huid of slijmvlies wordt doorbroken (bv. hartkatheterisatie, angiografie, Dotter-methodiek, laparoscopie, proefpunctie) die o.a. met de volgende ICD-9-CM-codes worden aangeduid:
 - invasieve cardiovasculaire procedures:
 - diagnostische ingrepen op hart en pericardium (o.a. ICD-9-CM-codes 37.21-37.27, 37.29)
 - diagnostische ingrepen op de bloedvaten (o.a. ICD-9-CM-codes 38.21-38.22, 38.29)
 - arteriografie met contrastmateriaal (o.a. ICD-9-CM-codes 88.40-88.49)
 - angiocardiografie met contrastmateriaal (o.a. ICD-9-CM-codes 88.50-88.58)
 - flebografie (o.a. ICD-9-CM-codes 88.60-88.68)
 - diagnostische endoscopieën:
 - thv het ademhalingsstelsel (o.a. ICD-9-CM-codes 31.41-31.44; 33.21-33.24, 33.27)
 - thv het spijsverteringsstelsel (o.a. ICD-9-CM-codes 42.22-42.24; 44.12-44.14; 45.12-45.14, 45.16; 45.22-45.25; 45.42-45.43; 48.22-48.24; 49.21; 51.10-51.11, 51.14; 52.13-52.14)
 - thv het urinair stelsel (o.a. ICD-9-CM-codes 55.21-55.22; 56.31, 56.33, 56.35; 57.31-57.33; 58.21-58.22).
- **Laxativa:** geneesmiddelen behorend tot de klasse van de "laxativa" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Medicatiefout:** een fout met potentieel of actueel schadelijke gevolgen voor de patiënt die optreedt bij het voorschrijven, verdelen, klaarzetten of toedienen van een geneesmiddel en die had voorkomen kunnen worden (National Coordinating Council for Medication Error Reporting and Prevention, 2004)
 - a) **Fouten bij het voorschrijven van een geneesmiddel:**
 - het voorschrijven van het verkeerde geneesmiddel (indicatiefout)
 - het voorschrijven van een geneesmiddel bij een patiënt met een gekende contra-indicatie, gekende allergie, ongewenste interactie tussen twee geneesmiddelen
 - het voorschrijven van een geneesmiddel met de verkeerde dosis/dosering
 - het voorschrijven van een geneesmiddel met de verkeerde toedieningswijze
 - het voorschrijven van een geneesmiddel met een onvolledig voorschrift (inclusief vermelding van leeftijd bij kinderen)
 - het voorschrijven van een geneesmiddel met een verkeerde toedieningsfrequentie
 - b) **Fouten bij de distributie van een geneesmiddel:**
 - fouten bij de levering door de apotheek
 - c) **Fouten bij het bewaren en het klaarzetten van een geneesmiddel:**
 - medicatie die verkeerd wordt bewaard op de verpleegafdeling (bvb: verkeerde temperatuur, blootstelling aan licht en lucht, steriliteit)
 - een klaargezet geneesmiddel (op de verpleegafdeling per individuele patiënt) dat niet overeenstemt met de gegevens op het medicatieschema
 - een klaargezet geneesmiddel dat niet meer geïdentificeerd kan worden
 - d) **Fouten bij het toedienen van een geneesmiddel:**
 - het toedienen van een geneesmiddel aan de verkeerde patiënt
 - het toedienen van een verkeerde dosis van een geneesmiddel (overdosering en onderdosering)
 - het toedienen van een geneesmiddel op het verkeerde tijdstip (= meer dan 30 min. voor of na het eigenlijke tijdstip)
 - het niet respecteren van het doseringsinterval bij het toedienen van een geneesmiddel

- het toedienen van een extra dosis van het geneesmiddel
- het toedienen van het geneesmiddel in een verkeerde toedieningsvorm
- het gebruiken van een verkeerde methode of techniek bij het toedienen van het geneesmiddel
- het toedienen van het geneesmiddel met een verkeerde infusiesnelheid (te snelle of te trage toediening van het geneesmiddel)
- het toedienen van een niet voorgeschreven geneesmiddel
- het niet toedienen van een voorgeschreven geneesmiddel
- het verder toedienen van een geneesmiddel na stopopdracht
- het toedienen van een vervallen geneesmiddel.

Indien een geneesmiddel niet aan een patiënt toegediend kan worden omdat de patiënt nuchter moet blijven, wordt dit niet beschouwd als een fout bij het toedienen van een geneesmiddel.

- **Medicatieschema:** een overzicht van de geneesmiddelen die aan de patiënt toegediend moet worden. Een volledig medicatieschema bevat minstens de volgende elementen:
 - identificatie van de patiënt: geheel van gegevens dat in het ziekenhuis de betrokken patiënt ondubbelzinnig identificeert
 - identificatie van de voorschrijvende arts: RIZIV-identificatiecode met of zonder naam van de betrokken arts
 - naam van het geneesmiddel (merknaam of generische naam)
 - farmaceutische vorm van het geneesmiddel (indien verschillende vormen bestaan en de toedieningswijze de vorm niet eenduidig bepaalt)
 - dosis van het geneesmiddel (indien verschillende dosissen beschikbaar zijn)
 - bereidingswijze (indien van toepassing)
 - toedieningswijze van het geneesmiddel (indien de vorm de toedieningswijze niet eenduidig bepaalt of indien de toedieningswijze niet eenduidig uit de andere elementen van het voorschrift af te leiden is)
 - frequentie en / of tijdstip(pen) van toediening van het geneesmiddel
 - begin- en stopdatum (indien van toepassing)
 - schriftelijke aanduiding bij stoppen van het geneesmiddel
- **Neuroleptica/antipsychotica:** geneesmiddelen behorend tot de klasse van de "neuroleptica" opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Onvolledig medicatieschema:** een medicatieschema waarbij één of meerdere elementen afwezig zijn die worden opgesomd in de definitie van een medicatieschema. Het ontbreken van een medicatieschema wordt ook beschouwd als een onvolledig medicatieschema.
- **Opgenomen patiënt:** een patiënt voor wie minstens één verpleegdag wordt aangerekend.
- **Patiënt in dagbehandeling:** een patiënt in behandeling in het ziekenhuis en de patiënt wordt dezelfde dag opgenomen en ontslagen, zonder overnachting.
- **Patiënt van wie de thuismedicatie gekend is:** patiënt van wie binnen 24 u na opname de thuismedicatie in het patiëntendossier wordt genoteerd. Volgende zaken moeten hierbij genoteerd staan:
 - naam van het geneesmiddel
 - dosis
 - frequentie van toediening
 - vorm
- **Psychotroop geneesmiddel:** psychotropicum, psychofarmacon; geneesmiddel met specifieke werking op de geest; behorend tot de klasse van de "hypnotica, sedativa, anxiolytica", de "neuroleptica" of de "antidepressiva", opgenomen in het meest recent uitgegeven Gecommentarieerd Geneesmiddelenrepertorium (Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie).
- **Rapporteringssysteem:** een systeem voor de schriftelijke of elektronische melding van incidenten (bv FONA: Fouten, Ongevallen en Near Accidents, MIP: Melding Incidenten Patiëntenzorg).
- **Registratieweek:** periode van 7 opeenvolgende dagen, startend op de 2de maandag van de maand.

- **Sedativa:** geneesmiddelen met een sederende werking.
- **Sedativa en analgetica:** geneesmiddelen die een toestand van sedatie en analgesie veroorzaken.
- **Therapeutisch Formularium:** een aanbevolen lijst van geneesmiddelen, opgemaakt door het “Medisch-farmaceutisch Comité”, gekozen op weloverwogen wijze, en permanent in het ziekenhuis beschikbaar, teneinde aan de diagnostische en therapeutische behoeften te kunnen voldoen. Het formularium bevat een selectie van geneesmiddelen die bij voorkeur voor opgenomen patiënten worden voorgeschreven.
- **Toestand van “sedatie en analgesie”:** toestand die patiënten toelaat om een onaangename procedure te verdragen terwijl de cardio-respiratoire functie adequaat gehandhaafd blijft alsook de mogelijkheid om doelbewust te antwoorden op verbale commando’s en/of op tactiele stimulatie. Dit wordt veelal “bewuste sedatie” genoemd.
- **Verpleegdag:** iedere dag waarvoor in de ziekenhuisfinanciering een “verpleegdag” kan worden aangerekend.
- **Voorschriftlijn:** een voorschriftlijn wordt op een voorschrift als volledig beschouwd als het bij ontvangst in de ziekenhuisapotheek – met het oog op de aflevering van het voorgeschreven product - de volgende elementen op een correcte en leesbare wijze bevat:
 - naam van het geneesmiddel
 - dosis (indien verschillende dosissen beschikbaar zijn)
 - farmaceutische vorm van het geneesmiddel (indien verschillende vormen bestaan en de toedieningswijze de vorm niet eenduidig bepaalt)
 - toedieningswijze van het geneesmiddel (indien de vorm de toedieningswijze niet eenduidig bepaalt of indien de toedieningswijze niet eenduidig uit de andere elementen van het voorschrift af te leiden is)
 - toedieningsschema.Voor elke voorschriftlijn moeten de volgende elementen eenduidig te bepalen zijn:
 - identificatie van de patiënt: geheel van gegevens dat in het ziekenhuis de betrokken patiënt ondubbelzinnig identificeert
 - identificatie van de voorschrijvende arts: RIZIV-identificatiecode met of zonder naam van de betrokken arts
- **Voorschriftfout bij cytostatica:** één of meerdere fouten in een voorschriftlijn van cytostatica, betreffende:
 - een verkeerde naam van het geneesmiddel, en/of
 - een verkeerde dosis, en/of
 - een verkeerd oplosmiddel, en/of
 - een verkeerde toedieningswijze, en/of
 - een verkeerd volume, en/of
 - geen of onjuiste vermelding van gewicht van de patiënt en/of lichaamslengte en/of lichaamsoppervlakte en/of
 - geen of onjuiste vermelding van de creatininespiegel en/of –klaring indien nodig voor de berekening van de dosis, en/of
 - geen vermelding van de dosering per vierkante meter lichaamsoppervlak voor elk cytostaticum en/of
 - een afwijking t.o.v. het therapeutisch schema, specifiek voor het type tumor.